

Bogdan Petriceicu Hasdeu

AGHIUȚĂ 1863–1864

Foaie umoristică, satirică și critică

Ediție critică
de
I. OPRIȘAN

Editura VESTALA

București – 2009

Cuprins

<i>Răzbunarea lui B. P. Hasdeu</i> (I. Oprișan)	5
<i>Notă asupra ediției</i> (I. Oprișan)	8
AGHIUȚĂ	9
I, nr. 1, 3 noiembrie 1863	11
I, nr. 2, 10 noiembrie 1863	19
I, nr. 3, 17 noiembrie 1863	27
I, nr. 4, 24 noiembrie 1863	35
I, nr. 5, 1 decembrie 1863	43
I, nr. 6, 8 decembrie 1863	51
I, nr. 7, 15 decembrie 1863	59
I, nr. 8, 22 decembrie 1863	67
I, nr. 9, 1 ianuarie 1864	75
II, nr. 10, 8 ianuarie 1864	83
II, nr. 11, 16 ianuarie 1864	91
II, nr. 12, 26 ianuarie 1864	99
II, nr. 13, 6 februarie 1864	107
II, nr. 14, 13 februarie 1864	115
II, nr. 15, 20 februarie 1864	123
II, nr. 16, 27 februarie 1864	131
II, nr. 17, 5 martie 1864	139
II, nr. 18, 12 martie 1864	147
II, nr. 19, 19 martie 1864	155
II, nr. 20, 26 martie 1864	163
II, nr. 21, 2 aprilie 1864	171
II, nr. 22, 9 aprilie 1864	179
II, nr. 23, 28 aprilie 1864	187
II, nr. 24, 3 mai 1864	191
II, nr. 25, 7 mai 1864	195

II, nr. 26, 10 mai 1864	199
II, nr. 27, 17 mai 1864	203
SURPRIZA EDIȚIEI	207
<i>O neașteptată surpriză: nr. 28 al revistei Aghiuță</i>	208
II, nr. 28, 21 mai 1864	209
Transliterarea textului de la p. 184–185	213
ADDENDA	215
Mărturii contemporane despre viața revistei	216
Nicor [N. T. Orășanu], <i>Epistolă intimă lui Aghiuță!</i> 10 noiembrie 1863	216
[Constanța Dunca?], <i>Aghiuță</i> , 1 decembrie 1863	216
Inocențiu [N. T. Orășanu?], <i>Boctan-Ghimiș-Petricica- Măgădău sau Cum a ieșit Aghiuță</i> [decembrie 1863]	217
B. P. Hasdeu, [„ <i>Ne ținem strâns de sensul și litera legilor</i> “], 17 mai 1864	221
[<i>Hotărârea Consiliului de Miniștri privind suspendarea revistei</i>], 29 mai 1864	221
[C. A. Rosetti], <i>Revista politică. București 1/13 cireșar</i> [1864], 2 iunie 1864	221
B. P. Hasdeu, <i>Domnule Redactore</i> , 5–6 iunie 1864	222
[C. A. Rosetti], <i>Revista politică. București, 5/17 Cireșar</i> [1864], 5–6 iunie 1864	222
Receptarea critică a revistei în timp	223
Iuliu Dragomirescu, <i>Ideile și faptele lui Bogdan Petriceicu Hasdeu</i> (Fragment), 1907	223
Barbu Lăzăreanu, <i>Umorul lui Hasdeu</i> (Fragmente), [1927?]	224
Gh. Adamescu, <i>Bogdan Petriceicu Hasdeu</i> (fragment), 1927	227
Liviu Marian, <i>Bogdan Petriceicu Hasdeu</i> (Fragment), 1928	228
Liviu Marian, <i>Activitatea publicistică a lui B. P. Hasdeu</i> (fragment), 1932	228
Cicerone Theodorescu, <i>Aghiuță, iscoada demonului dinăuntru</i> (fragmente), 1936	229

Mircea Eliade, <i>Introducere</i> [la ediția <i>Scriseri literare, morale și filosofice</i>] (fragment), 1937	230
George Munteanu, <i>B. P. Hasdeu</i> (fragment), 1963	231
Ovidiu Papadima, <i>Aspecte din viața revistelor românești între anii 1850 și 1881</i> (fragment), 1964	233
Cicerone Poghirc, <i>B. P. Hasdeu lingvist și filolog</i> (fragment), 1968	235
Mihai Drăgan, <i>B. P. Hasdeu</i> (fragmente), 1972	235
Vasile Sandu, <i>Publicistica lui Hasdeu</i> (fragmente), 1974	238
I. Hangiu, <i>Aghiuță</i> , 1987	240
I. Opreșan, <i>Umorul în slujba idealurilor democratice</i> , 1990	241
INDICI	247
Cuprinsul revistei (Titlurile ordonate după autori)	249
Cuprinsul revistei (Titlurile ordonate alfabetic)	256
Indice de opere citate în revistă	263
Indice de nume și pseudonime	264

Aghiută

Nr. 1.

Nr. 1.

PREȚIUL.
Po 12 luni 2 galbeni.
— 6 — 1 —
— 3 — 1/2 —

ACHIUȚĂ

FOLIA UMORISTICĂ, SATIRICĂ ȘI CRITICĂ.

ESSE
uă dată pe săptămână
Duminică.
Anunciurile. 1 leu.

Directore și proprietari: **BOGDAN PETRICEICO-HĂJDEŪ.**

Gerante răspunzători: **Georgie Ionesco.**

Administrator: *D. Sacho Piscușesco.*

Bucoulă în Passagiulă Română. Scrișorile nefrancate nu se priimescū. Abonamentele se începū de la 1 a fie-cărei lune.

Levassor și D. Rosetti.

Am vedutū și am admiratū pe celebrul Levassor aparēndū pe scenă în 14 străvestiri, sub 14 caractere, și cu 14 limbagiuri. D. Rosetti e mai Levassor de câtū ēnsuși Levassor! Străvestirile, caracterele, limbagiurile d-lui sunt *nenumerate*, măcar că ele se manifestēză prin *numeri* „Romānului,” și măcar că d-lui ēși face prin ele unū *nume-rar*.

Din tōte *premanele* sēi *schimburile* Direptorelui de la Cal-vergi, — mī-a scāpatū cuvintālū în locū de Caimata, — cele duo mai prōspete suntū mai cu sēmā pline de *interesū*. D'antēiū, citiți epistolele adreseate D-lui Cogālnicianu și atātū de drāgăstōse, în câtū ne vine a crede că D. Rosetti și-a ad-dusū aminte acele timpuri, când, duple mār-turisirea „Buciumului,” d-lui în nebunia amorului fă-cea curte la femeile bărbaților, bātēndū pe bār-bații femeilor. Ce epistole! Nici uă dată uă Ca-tincă sēi uă Zoiță n'a scrișū revāșele mai dulci. D. Rosetti *ama* din totū sufletul pe D. Cogālni-cianu, pēnē ce, d'-uă-datā, pe neasceptate, dupe unū intervalū de căte-va ore, ēlū auzimū strigēndū: „de gēba a fostū flacāra mea; căci simțescū că

nu-lū *amū*.” Precumū vedeți, D. Rosetti s'a su-pērātū pentru a nu fi pututū *sā aibe* pe D. Co-gālnicianu. Scena se schimbā ca în lampa magică. „Romānului” părăsesce *commerciulū* epistolelor și cītē-lū devenindū Otello din Romeo, din Tancred — Orlando Furioso! Josū Levassor! sā trāescē D. Rosetti și... sā ne totū facē a ride!

Entusiasmulū meū pentru *illustrulū* comediantū de la Caimata e atātū de mare, în câtū nimicū nu mē pōte opri de a vē mai cita uă pildā despre sublima d-lui artā de a fi când una, când alta, și când nici una, nici alta. D. Rosetti applauda într'ūă vreme la descoperirile D-lui Bolliac, cum că așa numita al-tețea sē principele Bibesco-Bassaraba de Brancovano nu este nici Bibesco, nici altețe, nici Bassaraba, nici principe, nici Branco-vano; adică, mai pe scurtū, nu este cea ce vrē sā fie și vrē sā fie cea ce nu este. La 18 Martiū 1863 personagiulū, devenitū anonimū din cauza articolelor „Romānului,” pune în māna d-lui Ro-setti uă amabilā poliță către amabilulū banchierū D. Tettoriān pentru amabila summa de uia mīă galbeni fōrte amabili. În urma atātōrū amabilități, anonimulū redevine polinimū, priimindū dela Ohi-mala unū decretū, în puterea căruī i se inapoiesce

tote spocile, sterse mai înainte de 18 Martie 1863: și altețca, și principe, și Bibesco, și Basaraba, și Brancovano! Ne pare rău, că înaltul nu-știu-cine n'a mai adunată veri-nă deo titluri: D. Rosetti i le-ar hărăzi pe toate, și nu în dar, ci pentru rațiunii ponderose! Apoi ve mai da mâna a lăuda pe Levassor?! Românii sunt neregunosători pentru talentele născute în țară: unu Pascaly, unu Dimitriad, unu Carageli, unu Rosetti!

Vomă încliaia acestu studiu teatrale prin unu punctu forte caracteristic de asemenare între genul scenic alu lui Levassor și acela alu comicului nostru de la Caimata. Se scie, că artistul parisian se distinge mai cu deosebire în parodiarea Englesilor. Ei bine! D. Rosetti, mostenitorul consulului britanic, e de asemenea sublim în roluri englezesci, precum ne încredințază D. Aricescu!

...n...o...ă.

D. Rosetti e temut și iubit.

Impărații, în genere, după observațiunea lui Tacit, se țin de una din duo sisteme guvernamentali; adică ei s'î voesc a insufla frică, s'î stăruessă a căpeta dragostea celorlți de prin prejur. Numai Maiestății Săle de la Caimata a putut să-i vină în capu de a solicita și téma și iubirea totu-d'-ună-dată; de a fi ca sirenele mitologiei păgâne, cu uă față de fecioră și cu uă codă de monstru!

Vădendă că toate năzuirile d-lui nu grăbescă împlinirea tragicomicului s'eu vistu, d. Rosetti s'a hotărât, în fine, a se amăgi pe sine însuși, ba deca se va pută și pe alții, închipuindu-și în ideă, cum că dorința d-lui s'a realizată, și mîngăindu-

se copilăresce cu jocul proprii s'ele imaginațiuni. Ce gându posnașu; nu-I așa? O! D. Rosetti se pare a fi unu june plinu de forță! plinu de inspirațiune! plinu de geniu creatoru!

Intr'una din zile, ceva ca pe la 24 Octobru. D. Directore alu „Românului” eșt imaginéză, că a prîmîtu uă scrissore anonimă, în care s'ar fi dicendă: d-ta, d-le Rosetti, și cu d-ta, d-le Ibrătone, și cu d-ta, nu mai scit cîine, sunteți capl al societății secrete contra guvernulu... opriți-vă pe marginea abisulu!” Pe locu d. Rosetti eșt publică poezia, o combatte, o sfîșie, o sfîramă... și toate astea pentru ce? pentru ca lumen să vădă și să audă că d-lui este temut, temut mîcar de anonimi, decă nu și de omeni cu nume!

Orî-cine scie că „secretarii” scriu, când unde și cum le dictăză stăpîniți: acésta e sarcina „secretarilor.” Ei bine! pe la 25 Octobru, D. Eugenie Carada, secretariul d-lui Rosetti, în locu de a-i spune din gură cea ce ar fi avutu de spusu, de vreme ce nu s'ede peste nonu mîr și nonu țerrî, ci chiar în casa coconulu s'eu; D. Carada scrie uă epistolă, prin care numesce pe d. Rosetti dascălu alu datoriloru de omu și de cetățenu, modelu de abnegarea cé mai complectă, cântăritoriu de idei și de cuvinte, și mai câte alte! D. Rosetti publică epistola secretariulu s'eu a doua zi după ce a datu la lumină pe acea a anonimulu; o publică sub cuvintu că „ea este făcută astă-feliă în câtu d-lui se vede silitu a o da publicității.” O! D. Rosetti scie mai bine de câtu orî-cine altulu, cumă ea este făcută!

Așa dără, faimosulu capu alu Caimatei este temut și iubit: se temă de d-lui anonimul și-l iubescă secretarii „Românulu!”

...n...o...ă.

COALIȚIUNEA.

Unu Misteriu politicu in câte-va scene.

SCENA I.

(Sala Camerei. In stînga — unu șirî de schele: in dreapta — unu șirî de ballonuri).

Berlicoco (In stînga) Confrăților! voi, cari sunteți cu mine faclile partitului național! Vă întrebă, ce este despotismul? Despotismul este, cînd guvernul merge înainte fără a consulta națiunea, națiunea întregă. Ei bine! vă mai întrebă acum, are guvernul nostru n'a cădută ellî in extremitatea cî mai de pe urmă a despotismului, de vreme ce cutază a lucra fără noi; luați bine sîma: fără noi, cari suntemu capi ai partitului național și, prin urmare, națiunea întregă? Ori-cine n'a perdut cu desăvîrșire celo duo afe conducătorie alle vieței politice, adică lumina internă și voința esternă; ori-cine va recunósce, cî națiunea e pe marginea peirei!

Mai multe voci din stînga. Așa e! Bravo, Berlicoco! așa e! să trăescă Berlicoco! așa e! urra Berlicoco!

Mefistofeles (in dreapta) Convențiunea, boieri d-vóstră, a stabilit nă-dată pentru totu-d'a-una, pînă la judecata cî de pe urmă, cî noi și numai noi suntemu țerra, ca unil ce represintăm pămîntul, adică *terra*. Mai repetă și nu voiți conteni a repeta, cî totu ce nu e noi, nu e nimicu; căci Convențiunea fiindu uă lege, singurî noi suntemu legali, ére ori-ce nu e noi, nu e legale și trebuesce opritu. Été basea, boieri d-vóstră, pe care mă urci pentru a accuza unu guvern, ce a îndrăznitu să respingă legea rurale, și se pregătesce, precum totulu arrétă, a mai schimba și pe acea electorale; duo legi bune pentru noi și, prin urmare, bune pentru țera, fiindu că țerra suntemu noi și nimene altulu! Respingendu și schimbându unele așa legi, guvernul... da, nu mă sfiesc a o dice, guvernul lucrăz contra noastră și deci — contra țerii! Contra țerii, boeri d-vóstră!

Mai multe voci din dreapta. Așa e! Bravo Mefistofeles! așa e! să trăescă Mefistofeles! așa e! urra Mefistofeles!

(Toți se retragă, afară de duoi din public: unu lacheu în *liorea* și unu lacheu *sans-culotte*.)

Liorea. Scii, domnule, cî n'am înțelesu de locu cea ce a vorbitu Berlicoco *allu vóstru*.

Sans-culotte. Pentru cî n'ai voită a te lumina, cocón! Berlicoco a doveditu ca duo și duo factu patru, cî națiunea pôte fi fericită numai cu Berlicoco in guvern. Déré lămuresce-mă mai bine despre cea ce a descântatu Mefistofeles *allu vóstru*: nu lu'am pututu pricepe!

Liorea. Te-a orbitu spiritulu de partit, domnule. Mefistofeles a demonstratu într'unu chiptu pipăitu, cî unu guvern constituțional nu pôte face alta, de câtu ce-i poruncim noi, boeri!

Sans-culotte. Mefistofeles e absurd!

Liorea. Berlicoco e smintit!

Sans-culotte Ié sîma cu cine vorbesc!

Liorea Mărginesce-te, moșicule!

(Se apucă de bătaie)

SCENA II

(Odaa lui Berlicoco. Uă mulțime de ôle cu flori și pucine cărți)

Mefistofeles (Intrîndu) Salutare capulu partitului anti-conservatoriu!

Berlicoco (stringendu-i mîna) Salutare capulu partitului anti-progressist!

Mefistofeles. Să aruncăm la uă parte aceste triste numiri de partite! A sositu timpul cî să unimă frățesce tôte forțele nóstre contra unu dușmanu commune. Am venit anume să-ți propu de a forma uă Coalițiune pentru scăparea patriei din pericolele, ce o amenință. M'am consultatu cu toți ai mei... A propos! unu om cî d-ta să nu albe măcar uă casă, uă bina, unu unghiușoru allu seî?

Berlicoco. O, Luminarea Vóstră! tótă vieța mea a fostu unu șirî de sacrificiu desinteresate pentru binele națiunii!

Mefistofeles. O scii, și cine n'o scie! Ai pre multe merite, domnule. In ochi țerii, care cată să fie recunósătoriă. Amu otăritu cu toți cî să-ți cumpărăm unu ce-va demu de unu patriot cî d-ta

Berlicoco. Sunteți pre bună, principe!

Mefistofeles. Dăre să revenim la vorba noastră. Guvernul actual a călcat Constituția, Legalitatea, Reprezentația țării, toate garanțiile ordinii: a compromis viitorul României!

Berlicoco. A neglijență serviciile noastre...

Mefistofeles. Și mai cu seamă a amenințată proprietatea! Așa dăre, el trebuie să cadă, acest guvern sacrileg, care nu s'a stăpânit a-și închipui, că boierii nu sunt țărani! Înțelegi acum scopul Coaliției? A propoz. Amă audă că te așteaptă strimtorii? că ai ave nevoie de bani?

Berlicoco. Uă bagatelă, Lumina Văstră. Așt ave trebuință de ver-nă mie de galben numai o mie pentru a...

Mefistofeles. Lasă! n'ai grijă. Îmi pare rău că nu te pot servi cu însum, cellă puțin *pour le moment*; dăre crede-mă că voi vorbi cu scumpul meu amic Alțoșea Sa B-β-β și nu mă înduiesc...

Berlicoco. Ținta Coaliției nu pte fi decât salvarea României. Am aprepunț deplin forța argumentelor, ce m'ai desfasurată... în perspectivă. Măna văstră, principe: tractatul e închișiat!

Mefistofeles. (dându-i mâna) Resturnarea? așa?

Berlicoco (zimbindu). Și mai mult de cătă n-tăta; și mai mult; uă desrădăcinare!

SCENA III.

(Uă uliță în Calmata, appropo de redacția *Românului*).

Berlicoco. (mergând iute) Ce noroi! m'am înglodat ca ne-altă dată!

Burtă-verde. Domnule Berlicoco! domnule Berlicoco! Opresco-te, mă rog; așt voi să mă luminezi într'ua privință.

Berlicoco. (Oprindu-se) Lumina și voința sunt bune ori-și-când și ori-și-unde. Vorbesce, concetățene!

Burtă verde. Îfceră țertare... nu-mi vine a crede... totuși am audă... s'a răspândit vorba... cum că ai fi dat mâna cu ciocoii.

Berlicoco. Cum mă chiamă, concetățene?

Burtă-verde Berlicoco.

Berlicoco. Cine e Berlicoco?

Burtă-verde. Speranța nației!

Berlicoco. Speră dăre, concetățene: speră; și întăresce pe toți ai noștri în mântuirea speranță.

Burtă-verde. Ești multămesu, ești multămesu, Domnule! m'ai deschis ochii! (esse)

Berlicoco. (resufând) Am scăpată de ună nerodă... dăre ce vedă? se apropie fratele Rat-doux; de sigur că și ellă emi va cere lămuriri, fără ca să-lă potă liniși așa de lesne.

Rat-doux. Tocmai te căutam, frate și maistrel! Adevărată să fie că te-ai prins în căpcană boierii?

Berlicoco (misterios) l-am prins în căpcană noi... mă înțelegi?

Rat-doux. Nu pre.

Berlicoco. Ei ne voră ajuta a da jos guvernul și attunce...

Rat-doux. Attunce voră veni totăel la putere.

Berlicoco. Ba vomă veni noi, sculându pe țărani în contra boierilor. Acuma avemă duoi dușmani; attunce vomă ave numai unul.

Rat-doux. De minune! curată istoria Orașilor și Curișilor!

SCENA IV.

(Odaia lui Mefistofeles. Multe ciubuc și alte unelte de fum; pucine cărți)

Mefistofeles. Nu e tréba d-tale, arconte caminare, ca să scii *le pourquoi* ală Coaliției; când facemă ce-va noi, boierii mari. rezultatul nu pte a nu fi bun și pentru voi. boierii mici. Unde înfloresce arborii, acolo înfloresc și copaceii. Dute a-casă și cată-ți de tréba.

Caminarul. Sărut piciorușile Luminării Văstre (esse)

Mefistofeles. Audă, mă rog, ce obraznici! Ună caminariu, ună simplu caminariu să ceteze a mă întreba: de ce ai făcută așa și nu așa? Al dar étté iubitul beizadelușă. Ce mai faci, *mon cher*?

Beizade. Viă ca să mă lămuresc despre motivulă vizitelor tale la Berlicoco. Mă pricepi, că

unū asemenea passū nu pōte fi fără consecință. Ai nostri se scāndalisēzā.

Mefistofeles. Amū pusū māna pe stacoșii, iu-bite. Am căpētātū promisiunea lorū că ne vorū ad-juta la resturnarea guvernulū: attuncī unulū din noi se va urca pe *strāmoșesculū* tronū și...

Beizade. Dērē de unde scīi, că nu unulū din stacoșii?

Mefistofeles. Unū golanū? unū omū fără *consis-tență* în țērri? unū pantalonarū? quelle idéel

Beizade. Binc dīci; ș'apoi nū datā ce vomū ad-junge la putere, nu ne va fi greū a trāmite pesan-cu-loșii sā se plimbe nișelū prin streinētate.

Mefistofeles. Précisément, mon cher!

...n...o...fi.

Ce-va despre Vineri.

Vinerea a nāscutū o mulțime de copii, unul mai alut decât altul, cea ce ne dā o idéă pré pușinū măgulitōre despre frumșēța necunoscu-șilorū lorū tați. Ce-ī dreptulū, nenorocirea Vi-nerii este că-i placū schiopii, precum ne învē-șă mitologia; ar fi chiar de mirare, decât nesce Vulcani ar produce ce-va cum se cade.

Independința, Reforma, Convențiunea și Românulū, patru gemeni din 1 Noembre, sunt cea māl pipăitā probā despre gusturile cele po-nașe ale capricioșei Vinere!

Independința, care apare cu regularitatea cometelorū, nu eșise de atāta timpū, încāt ni va fi ertatū a vorbi mai pe larg despre N-rulū sēū de Vineri; unū Nr. coprinđetor în sine de mai multe Miercuri și Sāmbete.

Intervalulū între N-rulū 76 și N-rul 77, un intervalū de câte-va septāmāni, a adusū o mare schimbare în spiritulū *Independinței*, care pe semne s'a sāturatū de a fi „in-dependință”.

D. Pantazi Ghica vine acuma a satiriza „Romānul”, „Convențiunea”, „Nichipercea”, tōte

organele Caimatei, care perde asfelū în D. Pan-tazi Ghica un organ de vōce. . . Sermana Cai-mata devine *soprano*!

Independința dīce, că logica și patriotismul Românulū și Convențiunei este o curiosā logi-că și unū cīndatū patriotism. N'a sciut-o pēnē acum numai *Independința*, care vine sā ne po-vestēscā o anecdotā cunoscutā, ca pe un ce nou și neađșit!

D. Pantazi Ghica mai spune, că „Nichiper-cea s'a făcut surugiū în formā și a adoptatū tōte injuriile lor (trebuesce: lui); acel diariū redactat de d-nu Agēmīoğlu și de d-nu Fund. . . de nu scim ce; pōte Fund de noroiū, pōte fund de bu-te, dar în orī-ce casū fund fără dōge, etc.” A-cēstā filippică ni face efectul unei gālceve între doi surugii, întrebuintādu-se însăși espresiunea D-lui Pantazi Ghica, care a adus, precum se vede, mai multe idiotismuri din călătoria sa pe-ste Milcovū.

În fine, *Independința* numesce verde *Moștu-reni* pe toși publicistii Caimatei și *moșturi* — tōte so-fismele lor. Acusațiunea e fōrte drēptā; dar în-sași *Independința* nu presintă ea ôre o mare a-semenare cu *Așfescu*?

Conținud de a fi *caimatist*, D. Pantazi Ghi-ca a remas *coalitionist*, încredințādu-ne, că „Coa-lițiunea se preocupā de idéi, de principiiuri, de „trēbā (mai bine: *de trebōrā*); nu voesce nici „vorbe, nici promisiuni mārī și late; voesce lu-„cru, organizare.....” Par'că și Caimata nu vor-besce totū așa de frumos! D. Pantazi Ghica po-sedā arta de a se schimba într'un mod fōrte o-riginele: de a se schimba fără a se schimba!

Dupe părerea *Independinței*, ministeriulū și Camera trebue sā începā cu legea rurale, cu socoteli financiale, cu consiliuri de prefecturi, etc etc. etc. Citiți *Romānul*, citiți *Convențiu-ne*, citiți *Nichipercea*, și atunci...atunci, decât nu vi placū repetițiunile, apoi nu veți avē trebuintā a mai citi *Independința*!

D. Valentinēnu a redeschisū vechea „Ré-formă”, care, de bătrānețe și de multe ispite, nu numai că a remasū ré, ci a perdutū orī-ce cu-

lóre, asemenea celorlú lúine vîndute și revîndute, carí aú ajunsú a nu-și mai găsi cumpăratorí.

D. Valentineanu ține și cu Ministerulú și cu Caimata; cu Caimata mai multú decîtú cu Ministerulú, și cu Ministerulú mai multú decîtú cu Caimata!

Amú vroi să vorbimú aci mai cu amenunțire despre N-rolú de Vinerí alú *Reformei*; dar recunóscemú cu franchețá cá una ca asta ne est: totú așa de cu neputință, precumú ar fi cuí-va de a ține unú pesce viú în mână. *Ré forma e rotundá, rotundá, rotundá ca...un zero!*

....n....o....ú.

Tóte-vrutele.

D. Vaillant restálmăcesce în cursulú sêú de *Epopti-cé* numile proprié prin cifre. Rugámú pe eruditulú profesore a desluși publiculú, în ce chipú cifra 1000 galb. se cuprinde în numele propriú „Bassaraba,” precum se póte încredința ori-și-cine din márturia D-lui Rosetti în ro-gistrurile tribunalulú de comerțú și în fôia „Románulú”?

D. Rosetti are ochí mari și urechí mici; D. Brătianu are ochí mici și urechí mari; D. Rosetti aude cu urechile D-lui Brătianu, și D. Brătianu vede cu ochii D-lui Rosetti. De ce óre ambú nu se potú ajuta unulú de la altulú pentru a *judeca sándetóú*?

În numărulú dela 27 Octobré „Nichiperceá” scó-te din întinericé, ca articólú de fondú, „Biografia cânelui meú scrisá de elú însuși”. Ne grăbimú a-lú încredința, cá-lú găsimú fórté *naturale* de câte ori vorbesce în numele *câ-nilorú*. Pășescá înainte pe acétá calle adevératú *representatíve*!

De la unú timpú încóce numai apparo unú singurú nu-merú alú „Nichipercei”, în care să nu vî ntîmpine cuvîntulú „măgarú.” La ce scopú servescú atâte „măgarú”? Óre pentru a sprijini Coalițiunea, care să fi adjunú a avé ne-vois de „măgarú”? Nu cumva coconíța se plimbá pe nisece munți atátú de primejdioși, în câtú nu e chipú a recurge la adjutorulú unorú animalú mai nobilí!

Unú iubitorú de *curiosități* a plătitú cu 10000 de lei unú scaunú alú D-lui Rosetti. De ce óre ilustratú directoré alú „Románulú” n'a scosú la vîndare nă *pălrís a sa*? Alátu-rándú-se destinațiunea ástul obiectú cu destinațiunea mobi-lululú vîndutú, valórea scaunulú, *chiar* în privința D-lui Rosetti, trebuí să fie multú mai micá, de cîtú valórea *pá-lárici*!

Nu putemú pricepe, ce de D. Millo n'a aprosintatú și nu represintă pe „Ngărcitulú risipitorú” alú l. Alexandri; nă subliná satirá assupra societății bocresci și simatiste, nă spiritalo icóná a stării nóstre de astăzi? A cum-va D. Millo se teme de Coalițiunea? Noi șcimú, cástrelucitulú nostru comici e de minuno când tremurá, de pildá în „Lipitóroale satulú” dórú nu ne vino a creé, cá a tro-mura înaintea Coalițiunii ar fi câtú de pucínú: *rolulú di-rectorelú Theatrulú Națiionale!*

„Románulú” publicá nocontenitú articuliunulú óre-care „Radion.” Rugámú pe onorabilú direpțiun a diaru-lul de la Caimata sêú sêcontenescú cu unú așa înșirá-to mîrgárite, sêú cellú pucínú a reîncepé totú-úá-úá publi-cațiunea anunciurilorú despre *cașcaralulú de l'éntaleú*, pólíngá care și opurile domnului de mai susú se ú face, prin contactú, mai pucínú *insipide*.”

Nimenó nu voia să cređă, cá D. Rosetti-Ianescu e în adevérú ministru alú *trebilorú dín afará*; pená a des-mînți opiniunea generale, afflámú cá d-lui a plocí ca nă-și facé *trebile dín afará*... peste Milcovú.

„Románulú” suferé de nă bucatá de timpú cá bôla fórté tristá, cunoscutá în mediciná sub numelle *raú-mașimú*.

Administrațiunea „Románulú” n'a mutatú-a-via de redacțiunea „Buciumulú”: óre ce să însemneestú începutú de *appropriare*?

Ce este Coalițiunea? Unú mare bine, nă sumá fe-ricire, nă ancorá de mântuire, unú darú cerescutú li-

mană de scăpare, chivotul lui Noe cu *duo stagiuri*, și așa mai departe, și așa mai departe, și așa mai departe. Brel brel dăre căutați din a cui dulce gură esse acesti pomelnicii de miero? Din gura Coalițiunii, care e destulă de modestă și nepărtinitoasă pentru ca să admire pe Coalițiunea! Întocmai așa în celebra comedie a lui Goldoni *Il Bugiardo* sâi *Minciunosul* (să nu vă scandalisese acest titlu, domnilor coaliționiști) Lelio admiră pe Lelio; cu acé numai mică deosebire, că Cuconița Coalițiune este de genere femeescă (alții facredintăză, cum că ea ar fi *sui generis*) și, prin urmare, ca domnișoră, ca firea nu pôte fi *Lelio*, ci dără „*Leleu*“!

Ciocoismul se pôte cunoșce nu depre ce ellă vré, ci din contra depre acea ce ellă nu vré. Ființa sa este un *minus*, uă *nagațiune*, ună *ba-să*.

Ellă nu vré Unirea, nu pentru că i-ar zimbi înmulțirea domniilor, directoratelor, etc; nu! ci simplu numai pentru că i-placă cifrele cu *soșă*: 2 în loc de 1; 14 în loc de 7 etc. Ună gustă matematică!

Ellă nu vré Instrucțiunea obligatorieă nu pentru că țerranul să nu scie carte boeresce; nu! ci simplu numai din ura *obligățiunilor* de totți felulă. Ună simțimentă liberale!

Ellă nu vré Armarea țerre, nu pentru ca pușca țerranului să nu respundă cum-va la biciușca proprietariului; nu! ci simplu numai pentru că armele sunt scumpe și finanțele desorganizate. Uă economiă patriotică!

Ellă nu vré Improprietărea sâtenului, nu pentru că ar socoti proprietatea ca hrissoul din ceră ală boerului; nu! ci pentru că bietul sâten nu va sci ce să facă cu proprietatea sa. Ună escasă de filantropiă!

Ellă nu vré Votul Universale, nu pentru că acesta ar nimici ori-ce deosebire de clase sociale și politice; nu! ci pentru că ellă cuprinde în sine tôte principiile de mai sus, și Unirea, și Instrucțiunea obligatorieă, și Armarea țerră, și Improprietărea sâtenilor; adică pentru că ellă contradice *gustul matematică, simțimentul liberale, economia patriotică și escasul de filantropiă*!

Ellă nu vré, ellă nu vré, ellă nu vré!!

Telesbi Iacovache, unchiul d-lui Rosetti, a sosită de curând la București împinsă de dorința de a vedă pe nepotul în tătă gloria lui, devenită capăt ală unei opozițiuni, care se laudă ea însăși a fi colosală.

Telesbi Iacovache pe lingă limba sa de *patridă* scie mai multe limbi *străine*; înă românească — ba! Cu tôte astea, aflândă că nepotul sâ e „*Românul*“, bietul bătrân a făcută uă *adeverată* violină, limba sâelle pentru a începe așa:

— Te mai făce? te mai drega, anepae?

— Mă rog, mai încet, dragă moșule, că te voră au-ți omeni! întâmpină d. Rosetti îngălbenindu-se la față..

— Ma te dăca auți omeni?

— Vorăgândi, ferescă-ne D-șle, că nu suntem Români; căci dără esci frate bun cu tată-meu!

— Sinto Rumano și sinto Greco; și Rumano și Greco.

— D'apo! și cu totă așa, moșule! sum și Român, și Greco; dovadă — costiumea monastirilor închinată! dără meșterăgulă este de a fi Greco în întru și Român din afară!

— Te prițepo, te prițepo!

Collaboratorii d-lui Rosetti au începută a se retrage unul câte unul de la *lumină și voința* Cărmatei. D. Ariescu, D. V. Alexandrescu, D. Misail, D. Vericenu, etc. în parte au amuțit, în parte au îmbrățișat ideele „*Buciumului*“. Suntă semne că în curând însuși D. Rosetti va părăsi pe D. Rosetti, subită cuvintă că „*Misiunea*“ diaristicească se sfârșecă când se deschide Adunarea. Veți „*Românul*“ din 29 Octob. Noi vom felicită din tătă anima pe D. Rosetti când ellă vom vedă scăpată de ună colaborator stăt de neconsecință ca D. Rosetti.

Patriotismul în gura ciocoilor este ca uă flóre naturale aninată la uă codă falsă a unei batrâne cochete.

În redacția *Convențiunei* s'a găsită uă poezie, care se începe așa:

„*Vino*, dragă, te descopă;
„*Vinul* dulce te ascopă;
„*Unirea*-i uă și d'amor;
„*Vinele*-mi tresară de dor,
„*Vindecă*-mă de-a mea bolă;
„*Vina* e a ta, Marghiolă;
etc. etc. etc.

Tôte versurile se începă cu silaba *vin*, cea ce este într-uă minunată armoniă cu *spiritul și litera*, vră să dică cu spiritul și litera acestui diariu pururea fericit, adică, latinesce, *beat*.

.....D.....O.....ă.

Tipografia Cesar Bolliac Strada Scaune Nr. 40.

O COMEDIE ÎN DOE ACTE. Actul I. Actul II.

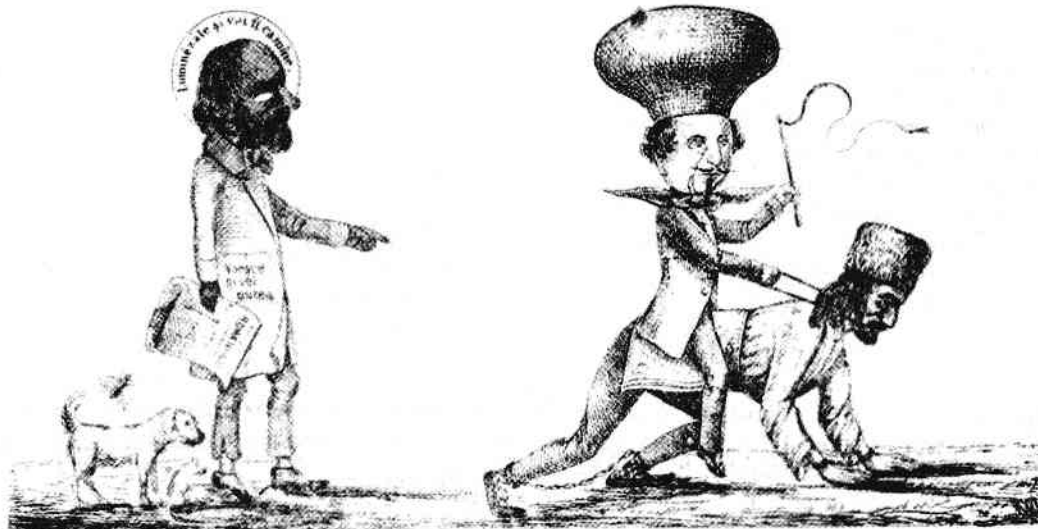

Liberalitatea boierului B-β-β
(vita-vita-vita) pentru *liberalismul*
faimosului Berlicoco.
— Priimesc o poliță pe 100 gal.? —
— E pră puțin, domnule.
— Apoi îți dau pe 500.
— Totu nu mi adjuge, principe.

— Mai în sferșit, își acord pe una
mîle: nici o para mai multă!
— Mulțumesc, altefeastră!
— *Oi: de la Basse-Arabie.*
— *Même de toutes les bassesses pos-*
sibles!

Banchierul Tête-au-rien.

Bre! ce de mai polițe de la boieri pen-
tru jurnaliști! Cînc ar gaudi, că omemi
ce se dicu *fără stare* sunt în stare a îndă-
tori tocmă pe clasa cea cu stare!

Ce ni mai trebuiesc Votul Universal! Ore nu avem o adunare națională din toate clasele societății? de-
destăpt — Camera de jos; deasupra — Camera de sus! Voiu susține din toate puterile mele această stare de lucruri,
pentru că... idea este engleză!

Nr. 2.

PREȚIULŪ.
Pe 12 luni 2 galbini.
— 6 — 1 —
— 3 — 1/2 —

AGHIUȚĂ

Nr. 2.

ESSE
uă dată pe săptămână
Duminica.
Anunciurile. 1 leu.

FĂCĂ UMORISTICĂ, SATIRICĂ ȘI CRITICĂ.

Directore și proprietariu: **BOGDAN PETRICEICO-HĂJDÊŪ.**

Gerante răspundetoriu: **Georgie Ionesco.**

Administratură: *D. Sachs Piscupesco.*

Bituroulă în Passagiulă Română. Scrisorile nefrancate nu se priimesc. Abonamentele se încep de la 1 a fie-cărei lune.

În n-rul seii de duminica trecută *Nichiperca* mă ac-cusă de a lua parte la beneficiurile nu sciū căruī para-grafū al poliției. În cât timpū aceste di-se sunt nedove-dite, autoritătī lor rămâne în ochiī publiculū, care înțe-lege datoriile diaristiceī, pătat pe frunte cu infamia ca-lomniel.

D. Hăjdău • uniceī moscenitorū al unei averi nemis-cătore de 25,000 galbini, ce i s'ar cuveni după mărtea ta-tălū și unchiulū seii, dăcā ū-lū nu s'ar fi lepădat de su-punerea moscovită, preferind mai bine a fi sărac în Ro-mânia, de cât bogat supt ghiara Mușcalilor.

D. Hăjdău a dăruit universitătīi din Iași biblioteca sa istorică, compusă din patru miī cărți, documente, numis-me, a căroră valōre nu pōte fi mai josū de 3000 galbini.

Acei cari faciū asemenea sacrificie, sunt mai suși de mărșavele bănueli ale unui „*Nichiperca*” și împreună cu el ale tuturor acelor, al căror patriotismū resună prin vorbe mari și fapte mici.

B. P. Hăjdău.

Cronica adunării nelegiuitore.

Kramū să intitulămū acestū articolū „*Cronica merci*” . . . dar ne-amū temutū de a face o ca-ctōie, atātū de contrariā profundulū respectū ūi datorimū aceloră, ce se laudă fie-care în par-a fi „bun de-legatū,” cea ce este fōrte dreptū,

deși n'ar fi de locū justū de a di-ce, că ei toți îm-preună sunt „bunī delegați.”

Așa dară am preferitū a intitula studiulū nos-tru „*Cronica adunării nelegiuitore.*” Aci tōte cu-vintele sunt nu numai eufonice, ci chiarū pitoresce: ele fotografieză trecutul și statu-quo al Camereī nōstre, precum dovedesce discursulū tronulū, prin care se propun și se desfășurā tōte câte trebuēū să devinā legi din capulū loculū și n'au devenitā de oră ce se propun și se desfășurā tocmai a-cuma.

Camera romănesce se pronunță „cămara”. Că-mărilor, mai cu sēmă acele de Statū, sunt tot-d'a-u-na pline de gusganī și de șoricī, mici și mari, grași și slabi, sātū și fiamănqi, dar de o potrivă gata a rōde și a strica. Ministeriulū s'a otărit, precum se vede depre cele dintăitū alle sēlle apucăturī, a întrebuintă și în priiivința Cămărei nōstre de la Dēlulū-Mitropoliei vechia și universală tactică a sterpitorilorū de acesti animalī necurați și vătēm-torī. Șoricī și gusganī sunt nebunī după slănină. Ei bine! cabinetulū d-lui Cogălnicēnu li pune în-nainte o căpcană plină de nadă: socotelī financiale,